

משרד החינוך
הוועדה המשרדית לגלישה בטוחה ברשת

יחד כל הדרך¹

קהל יעד: תלמידי חט"ב

משך המפגש : 90 דק' (שני המערכים)

הקדמה:

השימוש באינטרנט הפך בשנים האחרונות לחלק בלתי נפרד מהחיים, ובפרט מחייהם של ילדים ובני נוער. האינטרנט, כמרחב חיים נוסף, מביא עמו מאפיינים ייחודיים אשר מאפשרים לנו לנוע מהזדמנויות והנאה דרך אתגרים ועד סיכון ופגיעה. ילדים ובני נוער נמצאים ברשת זמן ממושך ועל פי רוב יהיו הראשונים שיראו ויוכלו לדעת האם חבריהם זקוקים לעזרה. לכן, חשוב שאנו המבוגרים נחזק בקרב תלמידינו את המסר כי באפשרותם לעזור, לעשות משהו טוב לטובת אחרים, להשתמש בכוחות שלהם באופן מושכל למטרות שונות, בזמנים שונים ובסביבות שונות. הכוח עשוי להתבטא באמפתיה, הקשבה, שיח, דיווח ומתן עזרה. בנוסף, חשוב לעורר בקרב התלמידים את המודעות כי אנו המבוגרים מהווים כתובת לפנייה, זמינים להתייעצות ולמתן עזרה במקרה של פגיעה ברשת- בהם או בחבריהם.

לתשומת לב המנחה: שני השיעורים המוצעים להלן משלימים אחד את השני ומקדמים את המסר של פנייה לעזרה ומתן עזרה. על כן, חשוב לקיים את שניהם ברצף.

מטרות:

- התלמידים ידונו אודות המורכבות שבפנייה לעזרה במרחב הרשת ובכלל.
- התלמידים יזהו בתוכם מנגנוני תגובה למצבים בהם נדרשת עזרה- להם עצמם או לזולת.
- התלמידים יתאמנו בפנייה לעזרה ובהיענות להצעת עזרה בעקבות אירועים שהתרחשו ברשת.

כתבו חברי הוועדה המשרדית לגלישה בטוחה ברשת: יפעת זץ, עידית רותם, נאדיה חג', יסמין ליסמן ועמיר גפן¹

מהלך השיעור:

1. המורה יפתח את השיעור באירוע המתאר פגיעה ברשת. ניתן לבחור בקטע מתוך הכתבה או הסרטון הבאים: (מומלץ שהמורה יצפה בקטעים לפני הצגתם בכיתה)

סיפור מקרה (נספח 1)

סרטון - בריונות רשת (פרויקט של יוליה לויץ בלימודי עיצוב גרפי במכללת "תלתן")

2. המורה יפנה לתלמידים ויבקש מהם להיכנס לנעליה של הדמות באירוע שהוצג, ולענות על השאלות הבאות באמצעות הצבעה בכיתה (המורה יספור את תשובות תלמידיו וירשום על הלוח)-

- האם האירוע שהוצג הינו אירוע פוגעני לדעתכם? **כן/לא**
- כיצד אתם חושבים שהייתם נוהגים בסיטואציה מעין זו?
האם הייתם מבקשים עזרה? **כן/לא**
- במידה וכן, מי הם הראשונים אליהם הייתם פונים?
א. הורים ב. מחנכת הכיתה / יועצת ג. חברים ד. אחר _____

3. המורה ינהל דיון בכיתה בעקבות הנתונים שהתקבלו:

- מה מקשה עליכם/מונע מכם לפנות לעזרה באירועי פגיעה ברשת?
האם זה שונה מבקשת עזרה באירועים שהם לא ברשת ולמה?
- איזה סוג של עזרה הייתם רוצים לקבל מהחברים שלכם? מהמורים? מההורים?
מגורם אחר?
- מה צריך לקרות כדי שתרגישו נוח ונכון לפנות לעזרה בעקבות אירועים שקרו ברשת?

4. סיכום -

- המורה ישאל את התלמידים: מי יכול לומר לי כמה אנשים מופיעים ברשימת "אנשי הקשר" שלו בסמארטפון?
- לאחר איסוף התשובות מהתלמידים יסביר: ברור לכולנו, שיותר קל לפנות לעזרה למישהו שכלפיו אנחנו מרגישים קשר קרוב. מיהם אנשי קשר שאליהם תוכלו לפנות בעת פגיעה ברשת?

משרד החינוך
הוועדה המשרדית לגלישה בטוחה ברשת

- המורה יחלק דף וכל תלמיד יצור לעצמו "דף קשר למקרי פגיעה ברשת" ([ראה נספח II](#)). המורה יסביר כי המטרה בפעילות זו היא שלכל אחד יהיה ברור (וגם רשום) למי ניתן לפנות לעזרה בעת הצורך בעקבות אירועים שהתרחשו ברשת. טבעי שהרשימה תהיה שונה מתלמיד לתלמיד וחשוב שכל תלמיד יקדיש זמן למחשבה למי הוא יכול לפנות לעזרה.

[לשיעור השני לחץ כאן](#)

נספח ו - סיפור מקרה

בשבוע שעבר התקיים משחק גמר הגביע העירוני בין נבחרות הכדורגל של בית-ספר "רימונים" ובית ספר "אורנים". המשחק התקיים באצטדיון הכדורגל העירוני בהשתתפות קהל גדול של תלמידים, חברים ובני משפחה.

תומר בן ה-14, שחקן נבחרת הכדורגל של "רימונים" רצה מאד בניצחון קבוצתו. הוא התאמץ והזיע לאורך כל המשחק, בהתקפה ובהגנה על השער. במהלך אחד מניסיונות ההגנה מעד תומר ונגע בכדור בידו. שופט המשחק פסק בעיטה חופשית לשער לטובת הקבוצה היריבה, ובעקבותיה הפסידה קבוצתו של תומר 1:0.

למחרת התפרסמה בקבוצת הוואטסאפ הכיתתית התמונה הבאה בליווי תגובות של ילדי הכיתה:

דף קשר למקרה פגיעה ברשת

אנשי קשר מבוגרים (הורים / צוות חינוכי / מבוגרים אחרים)

1. _____
2. _____
3. _____

חברים:

1. _____
2. _____
3. _____

גופי תמיכה וסיוע (אליהם ניתן לפנות גם באופן אנונימי):

ער"ן - עזרה ראשונה נפשית טלפון 1201	סה"ר - סיוע והקשבה ברשת /http://www.sahar.org.il	Yelem - פורום תמיכה לנוער www.yelem.org.il
משרד החינוך - הקו הפתוח לתלמידים 1-800-25-00-25	המרכז לאינטרנט בטוח איגוד האינטרנט הישראלי Whatsapp: 054-8858911	עמותת "הכפתור האדום" www.redbutton.co.il Whatsapp: 0547002185

באנו לעזרת ח...בר!

הקדמה:

שיעור זה הינו שיעור המשלים את השיעור הקודם בו הדגשנו את ההיבט של בקשת עזרה. במסגרת שיעור זה נרצה לאפשר לתלמידים להתאמן בדרכים להצעת עזרה. אדם שמציע עזרה לאחר מצהיר בכך שהוא בעל כוחות ויכולות. להיות במקום של "העוזר" פירושו להיות מסוגל.

בשיעור זה נשאף להגביר בקרב התלמידים עמדה של מסוגלות עצמית מתוך תחושה של מעורבות ואחריות הדדית. זאת, בהתייחס לאירועים ומצבי חיים עימם התלמידים מתמודדים בעת גלישה ברשת.

מטרות:

- התלמידים ישוחחו אודות הצעת עזרה לזולת ברשתות החברתיות ובכלל.
- התלמידים יזהו את עמדותיהם ביחס לכוחם ויכולתם לעזור לאחר ברשתות החברתיות ובכלל
- התלמידים יזהו את עמדותיהם ביחס למעורבות ואחריות חברתית ויבדקו אותן.
- התלמידים יתאמנו על הצעת עזרה לאחר בעקבות אירועים שהתרחשו ברשת.

פתיחה:

1. המורה תקריא/ תקרין בכיתה אירוע:

לאיתי, תלמיד בכתה ח', קנו מתנה ליום ההולדת מכשיר פלייסטיישן 4. לכמה מחבריו לכתה של איתי כבר יש מכשיר כזה והם משחקים ביחד במשחקי רשת באונליין. בחודשים האחרונים ניב, חברו לכתה של איתי, הקים קבוצה של ילדים מהכיתה והם משחקים, כל אחד מביתו שלו באמצעות אוזניות, נגד קבוצות אחרות במשחק הרשת "מלחמת הענקים".

איתי ביקש מניב להצטרף ולשחק בקבוצה שלהם. לאיתי היה פחות ניסיון מחבריו. במשחק הראשון שלו בקבוצה היה להם משחק לא מוצלח שבו הם הפסידו לקבוצה אחרת שבעבר הם ניצחו אותה בקלות.

משרד החינוך

הוועדה המשרדית לגלישה בטוחה ברשת

ניב כעס מאד על איתי, דיבר אליו כשכל הקבוצה שומעת באוזניות, והאשים אותו ש"רק בגללו הם הפסידו, ושזו הייתה השפלה", וגם ציין ש"הוא ממש גרוע", ואמר שהוא מוציא אותו מקבוצת המשחק ולא יצרף אותו אף פעם. בהמשך, אמר עוד כמה דברים שמאד פגעו באיתי. איתי ניסה לומר שזה משחק חדש והוא עדיין לא מאומן אבל ניב קטע אותו ולא רצה להקשיב להסבריו.

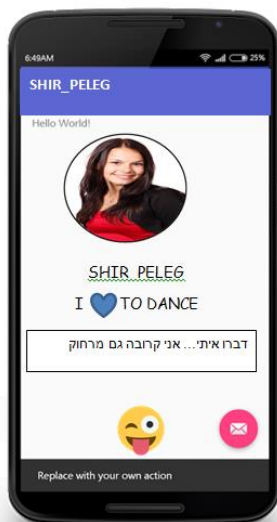
החברים בקבוצה שמעו גם הם באוזניות את השיחה שבין ניב לאיתי וחשבו שניב ממש מגזים בהתקפה שלו ובדברים הפוגעים שאמר לאיתי. הם חשבו שזה בסך הכל משחק והתלבטו מה עליהם לעשות...

שאלות במליאה / בקבוצות

- דמיינו לעצמכם כי אתם "העומדים מהצד" באירוע שהוצג בפניכם.
- האם אתם מזהים באירוע זה פגיעה? כן/ לא
- האם לדעתכם יש צורך בהגשת עזרה? כן/ לא
- אם כן, באיזה אופן הייתם מסייעים במקרה זה?
- האם היה דבר מה שהיה מונע מבעדכם לסייע? מה היה עוזר לכם להתגבר על כך?
- מה תוכלו לעשות כדי לגרום לאנשים בסביבה שלכם לזהות אתכם ככתובת לפנייה לעזרה?
- אילו סוגי עזרה אתם יכולים להציע ברשתות החברתיות ובכלל? (רעיונות לתשובות: דיווח למבוגר, הבעת עמדה כנגד אמירות פוגעניות, הבעת אמפתיה כלפי הנפגע- למשל שליחת הודעה מחזקת באופן אישי/בקבוצה, שיחת טלפון, מפגש פנים אל פנים ועוד).

סיכום ויישום:

המורה תציע לתלמידים להשתתף במיזם חברתי שמטרתו להעלות את הנושא פניה/ מתן עזרה ברשת. לקידום המיזם התלמידים יציעו משפטים וסיסמאות כסטטוס שלהם בווטסאפ או בפייסבוק. משפטים שמעבירים מסר של הצעת עזרה, למשל: "אני קרוב גם מרחוק" ... "דברו איתי..." "תעזרו לי לעזור לכם..." "אין בעיה, רק תגידו איפה" ועוד. דוגמה לעיצוב דף פרופיל אישי ובו סטטוס אישי המבטא מסר של הצעת עזרה

משרד הבריאות

הוועדה המשרדית לגלישה בטוחה ברשת

ניתן לראות בהמשך המערך. ניתן להכין אוסף של סטטוסים המבטאים הושטת יד לעזרה ולשלבם על מסך טלפון נייד.

[ראה נספח](#)

נספח- מסך טלפון נייד לרישום סטטוסים המבטאים הושטת עזרה:

